

Stema României

Gheorghe Tattarescu,
Deșteptarea României, 1855, detaliu,
Muzeul Național de Artă al României,
București

Deșteaptă-te, române!

de Andrei Mureșanu

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată, croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată, să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume,
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Înălță-ți a ta frunte și caută-n giur de tine,
Cum stau ca brazi în munte voinici sute de mii; –
Un glas ei mai așteaptă și sar ca lupi în stâne,
Bătrâni, bărbați, juni, tineri, din munți și din câmpii!

Priviți mărețe umbre: Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate, ori moarte“, strigă toți!

Pre voi vă nimiciră a pizmei răutate
Și oarba neunire, la Milcov și Carpați!
Dar noi, pătrunși la suflet de sânta libertate,
Jurăm că vom da mâna, să fim purea frați!

O mamă văduvită, de la Mihai cel Mare,
Pretinde de la fii-și azi mână d-ajutori,
Și blastămă cu lacrimi în ochi pe orișicare,
În astfel de pericol s-ar face vânzători!

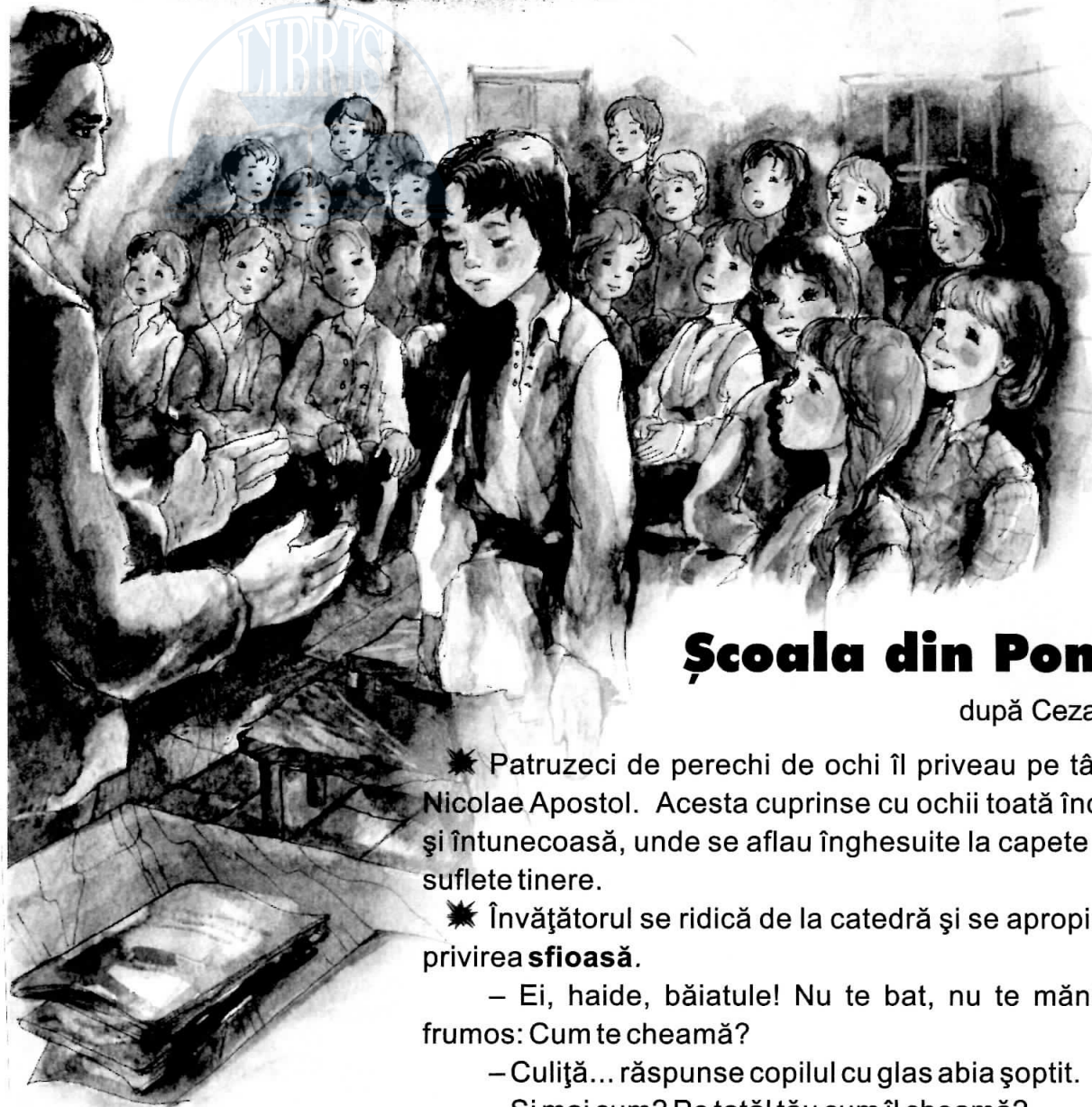
De fulgere să piară, de trăsnet și pucioasă,
Oricare s-ar retrage din gloriosul loc.
Când Patria sau mama, cu inima duioasă,
Va cere ca să trecem prin sabie și foc!

N-ajunse iataganul barbarei Semilune,
A cărui plăgi fatale și azi le mai simțim:
Acum se vără cnuta în vetrele străbune,
Dar martor ne e Domnul, că vii nu o primim!

N-ajunse despotismul cu-ntreaga lui orbie,
Al cărui jug din seculi ca vitele-l purtăm;
Acum se-ncearcă cruzii, în oarba lor trufie
Să ne răpească limba, dar morți numai o dăm!

Români din patru unghiuri, acum ori niciodată
Uniți-vă în cuget, uniți-vă-n simțiri!
Strigați în lumea largă că Dunărea-i furată
Prin intrigă și sălă, vicleane uneltiri!

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

Școala din Ponoare

după Cezar Petrescu

✱ Patruzeci de perechi de ochi îl priveau pe tânărul învățător Nicolae Apostol. Acesta cuprinse cu ochii toată încăperea scunșă și întunecoasă, unde se aflau înghesuite la capete de bănci atâtea suflete tinere.

✱ Învățătorul se ridică de la catedră și se apropie de un băiat cu privire **sfioasă**.

– Ei, haide, băiatule! Nu te bat, nu te mănânc. Răspunde-mi frumos: Cum te cheamă?

– Culiță... răspunse copilul cu glas abia șoptit.

– Și mai cum? Pe tatăl tău cum îl cheamă?

– Gheorghe, rosti Culiță într-un oftat.

– Gheorghe! Dar cum îi mai spun oamenii în sat?

– Colțun! Așa ne spune nouă...

– Asta voiam să știu. Așadar pe tine te cheamă Culiță, adică Nicolae Gheorghe Colțun. Repetă!

– Mă cheamă Nicolae Gheorghe Colțun.

– Și mai departe: din clasa întâi primară, comuna Ponoare.

– Din clasa întâi primară, comuna Ponoare.

✱ – Bun. Foarte bine!

Învățătorul încerca să le pătrundă **firea** după înfățișare. Încerca să oprea privirea când la unul, când la altul, ca să observe ce răsunau în gândurile și să găsească cuvintele lui.

sfioasă: rușinoasă,
timidă

fire: fel de a fi al
unei persoane

SĂ ÎNȚELEM TEXTUL

1. Care este titlul textului?
2. Cine este autorul textului?
3. Unde se petrece întâmplarea?
4. Ce îl întreabă învățătorul pe băiat?
5. Cum răspunde băiatul? De ce?
6. De ce îi privea atent învățătorul pe elevii săi?

SĂ LUCRĂM

1. Citiți textul în șoaptă, respectând intonația potrivită.
2. Citiți textul pe roluri. Corectați greșelile de intonare a enunțurilor.
3. Citiți enunțurile în care sunt prezentați elevii și clasa lor.
4. Transcrieți enunțul în care băiatul se prezintă corect.

ATELIER

- Formați echipe.

1. Priviți imaginile de mai sus.
 - Alcătuiți propoziții cu ajutorul lor.
 - Citiți propozițiile în fața clasei.
2. Faceți aprecieri asupra pronunției și intonației.

MI FOLOSESC CUNOȘTINȚELE

1. Precizează unde se petrece întâmplarea și care sunt personajele.
2. Alcătuește propoziții cu ajutorul cuvintelor explicate la vocabular.
3. Scrie cel puțin câte două însușiri pentru: *privire, glas, învățător.*

Formulează enunțuri despre:

- prima zi de școală,
- elevi,
- învățător,
- manuale.

Povestea unei cărți

au trudit: au muncit

manuscris: orice
text scris de
mână

editură: instituție
unde se
pregătesc cărțile
pentru tipărire

redactor: persoană
care pregătește
manuscrisul
pentru tipărire

tehoredactor:
persoană care
lucrează la
computer
paginile cărții

✱ Glasul cristalin al clopoțelului ne cheamă în clasa curată primitoare. Pe bănci ne așteaptă manualele care miros a cerneală proaspătă. Copertele frumos ilustrate ne atrag privirile.

✱ Împreună cu doamna învățătoare răsfoim manualele de limbă română. Ioana vrea să își scrie numele pe prima pagină.

– Nu se scrie pe cărți! Știi tu câți oameni **au trudit** la această carte? spune doamna învățătoare.

– Da. Această carte a fost scrisă de niște autori. Numele lor este scris cu litere de tipar, pe copertă.

✱ – Dragii mei, povestea unei cărți este lungă.

Mai întâi, autorul scrie cartea cu litere de mână. Toate foile alcătuiesc **manuscrisul**. Autorul duce manuscrisul la **editură**.

Aici **redactorul** citește manuscrisul și începe să lucreze cu autorul la viitoarea carte.

Ilustrațiile frumoase pe care le admirați sunt realizate de artiști și ilustratori. Ilustrațiile și textele sunt așezate în pagină de către **tehoredactor** cu ajutorul computerului.

Apoi cartea este recită de corector. Acesta face corecturile necesare.

Redactorul trimite cartea în tipografie. Tipografii o tipăresc cu litere de tipar. Filele sunt cusute, apoi se lipesc copertele.

Mii de exemplare din această carte sunt distribuite în toată țara.

★ Elevii răsfoiesc manualul cu admirație și emoție. Acum au înțeles că trebuie să respecte strădania celor care au muncit pentru apariția manualului.

SĂ ÎNTELEGEAM TEXTUL

1. De cine este scrisă o carte?
2. Cu ce fel de litere este scris manuscrisul?
3. Cine se ocupă de pregătirea manuscrisului pentru tipărire?
4. Unde se trimite manuscrisul tehnoredactat?
5. Ce fel de litere se folosesc la tipărirea cărții?
6. De ce trebuie să respectăm cărțile?

SĂ LUCRĂM

1. Citiți textul în întregime, în șoaptă.
2. Citiți textul pe roluri.
3. Descoperiți și citiți fragmentul în care este înfățișată povestea cărții.
4. Transcrieți răspunsul loanei.

IMI FOLOESC CUNOȘTINȚELE

1. Scrie cuvinte după modelul următor:

<i>editură</i>		<i>redacție</i>		<i>tipografie</i>		<i>librărie</i>
<i>editor</i>	

2. Selectează din text cuvintele care conțin grupurile *ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi*. Alcătuieste propoziții cu acestea.

SPUNE-ȚI PĂREREA!

Este bine să îți scrii numele pe cărțile din propria bibliotecă?
De ce?

Imaginați-vă, tu și colegul de bancă, o discuție între elev și manualul său.

PORTOFOLIULIU

● Citește și selectează din poezia *Cartea*, de Virgil Carianopol, versurile care arată semnificația cărții.

1. Alcătuieste enunțuri cu ajutorul cuvintelor explicate la vocabular.
2. Scrie, într-un enunț, ce semnifică pentru tine cartea.